ISSN 0554-6397
UDK: 004.032.26

Joško Božanić*
E-mail: josko.bozanic@gmail.com
Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu

Svićor – halijeutički antroponimikon Komiže 20. stoljeća

Sažetak

Istraživanje obuhvaća imena, prezimena i obiteljske nadimke kapetana (*svićora*), odnosno zapovjednika ribarskih družina na području Općine Komiža tijekom 20. stoljeća, od početka stoljeća do kraja 1970-ih. Istraživanje se temelji na zabilježenom popisu imena kapetana sastavljenom prema sjećanjima jednoga od posljednjih kazivača o tradicijskom ribarstvu Komiže, Ivana Vitaljića Gusle, koji je i sam bio jedan od tih kapetana u razdoblju tradicijskoga ribolova plave ribe vojgom i tratom tijekom ljetne sezone, kao i zimskoga ribolova mrežama, vršama i parangalima. Ovaj onomastički zapis obuhvaća imena kapetana s područja Općine Komiža koji su pripadali posljednjoj generaciji ribara s neposrednim iskustvom razdoblja prije uvođenja motornih plovila u komišku ribarsku flotu (1935.), kada su jedra i vesla još uvijek bili jedina sredstva plovidbe otvorenim morem Viškoga arhipelaga. Za razliku od popisa kapetana komiških falkuša koji je 1593. sastavila uprava Hvarske komune – u kojem su zabilježena imena i prezimena 74 kapetana falkuša prijavljenih za regatu na Palagružu – ovaj zapis, osim imena i prezimena, uključuje i obiteljske nadimke. On dokumentira znatno veći korpus od 226 kapetana s područja Općine Komiža u 20. stoljeću te odražava otočnu zajednicu u kojoj se identitet pojedinca nije određivao samo prezimenom nego i obiteljskim nadimkom.

Ključne riječi: Komiža, tradicijsko ribarstvo, onomastika, obiteljski nadimak, Viški arhipelag, antroponimija

1. Uvod

Započet ćemo ovaj rad tvrdnjom da u rječnicima standardnog hrvatskoga jezika ne postoji riječ za osobu koja je zapovjednik ribarske družine koja lovi plavu ribu u noćnom ribolovu pod svijećom (feralom), a nekada uz pomoć vatre koja je gorjela na *svićalu* / *svićolnici* – željeznoj rešetki koja strši s lijevog boka pramčane palube svjećarice da bi svjetlom privukla jata plave ribe (sardele, skuše, lokarde, inćuni), kako bi se jato moglo opasati mrežom (*tratom* ili plivaricom) i uloviti. Mada ova vrsta noćnog ribolova postoji stoljećima, hrvatski jezični standardolozi nisu do

* profesor emeritus Sveučilišta u Spiltu

danas ponudili standardnu riječ hrvatskoga jezika za tako važnu instituciju kakvu predstavlja *svićor* / *svićar* u ribarskom svijetu duž hrvatskih morskih obala, a na pitanje postavljeno AI što bi na hrvatskom jeziku mogla značiti riječ *svićar*, dobili smo odgovor da je to onaj koji izrađuje ili prodaje svijeće, a drugo značenje – onaj koji u procesijama i religioznim obredima nosi svijeću.

Budući da ta riječ *svićor* / *svićar* u hrvatskom vernakularnom čakavskom jeziku postoji stoljećima, toliko dugo koliko i ribolov pod svijećom, mi ćemo taj pojam imenovati riječju *svićor* iz ribarskog vokabulara otoka Visa. U viškim cokavskim govorima postoji fonološka promjena svojstvena tim govorima: vokal /a/, kad je dug, prelazi u /o/: /ā/ > /ō/ *svićār* > *svićôr.* U mnogim čakavskim govorima postoji oblik *svićar*, a u viškim cokavskim govorima *svićôr.*

Termin *svićôr* u cokavskim govorima otoka Visa označava člana posade ribarske družine u ribolovu mrežom *tratom* – potegačom, onoga koji upravlja ribolovom, koji je zapovjednik, kapetan, a radno mjesto mu je u svjećarici, koja se u viškim govorima naziva *lõja*. *Lõja* je barka tipa gajete, obično duga od 6 do 7,5 m s dva dugačka vesla (6 do 6,5 m) koja se zataknu *štrȍpom* za klin (*škãram*) na krajevima poprečne grede (*jȍrôm*), čiji krajevi strše po više od metra od boka broda kako bi uporišta za vesla bila dovoljno razmaknuta. U *lõji* je, osim *svićōrå*, i *šijãvac* – veslač koji veslajući protiv morske struje i vjetra brod drži na istom mjestu orijentirajući se prema *škandãju* (usidrena plutača), ili ga pokreće prema zapovijedi *svićôra.* Već u ovom kratkom opisu suočili smo se s problemom nemogućnosti imenovanja osnovnih pojmova hrvatskim standardnim leksikom (*lõja, štrȍp, jȍrôm, šijãvac, škãram, škandôj*) u prikazu tradicionalnog ribarskog broda s milenijskom tradicijom ribolova i ribolovne nomenklature na hrvatskim obalama i otocima.

U ribolovnoj družini *trate* (mreža potegača) postoje dvije *lõje*, pa su i dva *svićôra*. Glavni zapovjednik je *svićôr,* koji je obično i vlasnik brodova i ribolovnih alata, a drugi se naziva *puštȉci svićôr*, a on zapovijeda samo *lõjom,* ali ne i cijelom posadom i nije vlasnik brodova ni alata.

Naziv *svićôr* prenesen je iz terminologije ribolova na plavu ribu mrežom *tratom* i plivaricom i na zapovjednika lova na plavu ribu koja ne koristi svijeću (feral) u ribolovu. To su *špurtênjace* koje love jednim brodom (najčešće *gajetom falkušom*) mrežama stajaćicama – vojgama (u komiškom govoru *budȅli*), koje se postavljaju uranjanjem u more vertikalno u mraku na očekivanim prolazima ribe i uranjaju ispod površine mora prema procjeni *svićōrå.* Ove družine obično se sastoje od pet članova (*svićōr* i četiri *drûga*). Peteročlane družine *špurtênjaca* bile su namijenjene ne samo ribolovu u lokalnim vodama otoka Visa, već i za ribolov na dalekim otocima udaljenima od Visa (Palagruža, Biševo, Svetac, Brusnik, Jabuka).

Dragocjeni manuskript o ribolovu na Palagruži pod naslovom *Liber Comisiae* (N. B. Jerolimov 1784), komiškog notara Nikole Borčića Jerolimova, sačuvao je dokument s popisom od sedamdeset četiri imena komiških *svićara*, koji su se devetog svibnja

1553. prijavili upravi Hvarske komune u Gradskoj loži grada Hvara radi dogovora o datumu i uvjetima regate *falkušama* od Komiže do Palagruže (J. Božanić 1996). To je prvi antroponimikon komiških *svićara*, a ujedno i dragocjen dokument o najstarijoj jedriličarskoj regati na svijetu od Komiže do Palagruže. Na tom popisu nema nadimaka *svićara*.

Imena komiških *svićara* javljaju se i u nizu dokumenata venecijanskih vlasti o progonima komiških ribara te u dokumentima o protestima i peticijama tih ribara u obrani svojih prava u ribolovu na Palagruži od progona i drastičnih kazni kojima ih ta vlast kažnjava veslanjem na venecijanskim galijama u okovima te im plijeni brodove i mreže (G. Novak 1952, R. D'Erco 1973).

Naziv *śvićôr* prenesen je za pojam zapovjednika i vlasnika i drugih ribolovnih alata: mreža *girarica*, *gavunora*, *jaglicora* te za zapovjednike i vlasnike brodova za lov kantera, pridnene ribe na otvorenom moru ili uz obalu te za lov vršama kantera ili jastoga.

Status *śvićōrȁ* u ribarskoj društvenoj zajednici Komiže bio je visoko rangiran na ljestvici društvenog ugleda. On je bio osoba koja je stekla poštovanje ne samo vlastite posade, već i cijele društvene zajednice. Njega se nije oslovljavalo imenom, već riječju *śvȉćōru* (u vokativu). Takvo oslovljavanje označavalo je poštovanje, uvažavanje i potvrdu visokog društvenog statusa. Njemu su se svi obraćali u drugom licu množine, s *vî.* Isto se tako s *vî* obraćao i on svim članovima posade, a i članovi posade obraćali su se jedan drugome s *vî. Svićōrȍva* zapovijed bila je zakon koji su svi bespogovorno poštovali, pa i u situacijama krajnje iscrpljenosti, kakvih je u ribolovu brodovima bez motora često bilo.

Među *svićarima* posebno su se isticali *kaparjūnȉ. Kaparjûn* je bio *svićôr* koji je bio posebno ugledan, koji je u regatama bio prvi ili među najbržima i koji se isticao količinom *barila* s posoljenom ribom. *Kaparjûn* je bila titula najveće časti među ribarima i u široj društvenoj zajednici, obitelj se njima ponosila, a ta se čast prenosila i na obitelj *kaparjûnȁ.* S njim su u posadu išli samo oni koji su bili među najjačima, koji su bili vješti, najbolji veslači, a njihove žene bile su ponosne što su njihovi muževi *kaparjūnȉ*, kao i one čiji su muževi bili u njihovim posadama. Iz priče komiškog ribara Ivana Vitaljića Gusle izdvojit ćemo sljedeći iskaz o *kaparjūnù*: *Oni najbolji svićari nazivali su se kaparjūnȉ. Kaparjûn je morao puno znat. Trebao je znat napravit sve vrste mreža, trebao je znat armat svaku vrstu mriža, zakrpit i konzervirat mrižu, trebao je poznavati morske struje, vrime, trebao je poznavat morsko dno, sve podmorske grebene i plićake. Trebao je znati održati ulovljenu ribu, trebao je poznavati navigaciju, biti među najboljima u jedrenju, poznavati astronomiju, vjetrove, znakove promjene vrimena u moru i na nebu.* Tako priča barba Ivan, koji je i sam imao status *kaparjûnȁ* u ribarskom društvu Komiže.

U povijesnom kontekstu, osobito u Rimu, *caporione* je bio službeni predstavnik ili upravitelj jednog *rionea* (gradske četvrti), zadužen za lokalnu upravu, red

i predstavljanje stanovnika pred gradskim vlastima. U komiškom govoru ta talijanska riječ iz latinskoga jezika dobiva uže značenje – znači najviši status, titulu za najuspješnije *svićare* kao nositelje cjelovitog tradicijskog znanja u ribarstvu i kolektivne memorije halijeutičkog iskustva.

2. Sistematizacija nadimaka prema podrijetlu

1. **Vlastito ime**: *Andrȉjica* (dem. od Andrija); *Antȕša* (Ante); *Alèšijotovi* (Alesio); *Belôndrini* (Andrija); *Beltônetovi* (Tone); *Bepjêrovi* (Pjero); *Bjaźȉćovi* (Blaž); *Bijôźetovi* (Blaž); *Bûrtetovi* (Bartol); *Cânkotovi* (Zane); *Dunôtovi* (Donat); *Gargȉćovi* (Grga); *Grujetȍvi* (Gruje); *Jenôrovi* (Jenar); *Jôkotovi* (Jakov); *Kûźmini* (Kuzma); *Mikȉćovi* (Nikola); *Mihôljini* (Mihovil); *Mićẽlcovi* (Mićo); *Mikulînovi* (Nikola); *Pãvotovi* (Pavao); *Pêpetovi* (Bepo, Josip); *Pẽrcovi* (Petar); *Pèricini* (Petar); *Petrãškini* (Petar); *Śuźânini* (Suzana); *Tonînovi* (Ante); *Tônsulićovi* (Ante); *Tûmetovi* (Toma); *Vȉškotovi* (Vicko); *Źônetovi* (Zuane).
2. **Zanimanje**: *Bãbicini, Bãbini* (babica); *Falkōrȍvi* (od falka, oni koji izrađuju falke za *falkušu*); *Tobakînovi* (od tabak); *Mèštramènigotovi*, *Mèštrapôvlovi*, *Mèštraandrȉjini*, *Mèštraźânetovi* (*meštar* – majstor)
3. **Novac**: *Banȉcini* (banica - sitan kovani novac; novčić male vrijednosti); *Centinȉćovi* – *Centînovi* (centa – novac male vrijednosti); *Cvõncikini* (*cvõncika* od njem. *Zwanziger* = „dvadesetica“, od *zwanzig* = dvadeset**,** kovanica od 20 krajcara (kreuzera) u Habsburškoj Monarhiji)
4. **Titula**: *Begotȍvi* (beg - titula beg (tur. *bey*) jedna je od najstarijih i najraširenijih osmanskih plemićkih i upravnih titula); *Gospodarȉć* (gospodar); *Knēźȍvi* (knez); *Kontamâtetovi* (*konte*, tal. *conte* – nositelj nasljedne plemićke titule, grof); *Sardōrȍvi* (titula *serdar* potječe iz perzijskoga jezika a znači glavar, zapovjednik ili vojskovođa)
5. **Sanktoremi**: *Bejôtini* (od lat. adj. *beatus* – sveta, blagoslovljena); *Domićêlovi* (don – svećenička titula i *Mićêl* od Mihovil); *Lemûźinovi* (grč. *ἐλεημοσύνη* (*eleēmosýnē*) = milosrđe, samilost, iz ven. *lemosina* – milostinja koju vjernici daju crkvi u novcu), *Madȍnini* (tal. *Madonna* – Djevica Marija); *Nâdalotovi* (od naziva za Božić – *Natale*, *dies natalis Domini* = dan Gospodinova rođenja; *Pȍpetovi* (moguće da dolazi od *pop* – svećenik)
6. **Fizička osobina** (*Bijôndini* od tal. *biondo* – plavokos); *Dropcȉćovi* (od drob – oni koji se ističu veličinom droba); *Hmȕtalotovi* (od gl. *hmȕtot* – mućkati); *Kanȅlini* (tal. *canella* – cijev, metaforično znači nos, *Kanȅla* – nadimak za nekoga koji se ističe veličinom nosa, nosonja); *Mõli* (malena osoba); *Môrotovi* (od lat. *maurus* = Maur, stanovnik sjeverozapadne Afrike, tal. *moro* – tamnoputa osoba); *Rũditovi* (od *rud* – kovrčav, moguće ostatak dalmatoromanskoga

supstrata; *Śnōginȉ* (od śnōgâ – snaga, nadimak za jaku osobu); *Źvêrcetovi* (od ven. *sverzo* – šala, dosjetka, podvala, pa odatle šaljivac – *zverce* i ime *Źvêrce*); *Albȍkotovi* (lat. *albus* / tal. *albo* = bijel, svijetao, bjelokos ili plavokos)

7. **Biljke**: *Bîźotovi* (prema *biz* – grašak, od stsl. *bъzъ – grašak); *Kapȕlicini* od dalm. *kapula* za crveni luk, od tal. *cipolla*); *Pômotovi* – prema komiškom *pomedôra* od tal. *pomodoro* = „zlatna jabuka", skraćeno *poma* u dalm.
8. **Kopnene životinje**: *Fȍkini* (foka); *Gujinȉ* (guja); *Kȅnjicini* (*kenja* – magarica); *Njãnjicini* (*njanjica* – ovca); *Tvȉcicini* (*tvȉca* – ptica)
9. **Ribe**: *Kîrnjini* (kirnja); *Minćūnȍvi* (*minćûn* – inćun), *Ojȉgini* (oliga – sitna morska riba, lat. *Athrtina boyeri*), *Sârgotovi* (*šarag*, lat. *Diplodus sargus sargus*); *Śnjūrȍvi* (šnjur, lat. *Trachurus trachurus*)
10. **Upotrebni predmeti**: *Fjãškini* (*fjãšak* – zemljana posuda s dvije ručice, flaša, zapremine 5 litara, za držanje ulja u brodu; *Kaniźȅlini* (*kanizela* – kanal uz kućni zid za slivnu vodu s krova; *Kãpicini* (kapica, dem. od kapa); *Lȕlicini* (dem. od lula); *Pȉpini* (pipa – lula); *Śprõjkovi* (*śprōjâk* – stožasti ručni bušač rupa za sadnju sadnica povrća u zemlju)
11. **Vremenske prilike**: *Bonãcini* (bonaca – utiha, vrijeme bez vjetra)
12. **Rodbinski odnosi**: *Brãtović* (brat), *Trȅći* (treći po redoslijedu rođenja u obitelji)
13. **Prema prezimenu**: *Cambarlînovi* (od prezimena Zambarlin)
14. **Geografsko podrijetlo**: *Cîprotovi* (s Cipra); *Grubušini* (obitelj Borčić, motivacija boravkom u Grubišnom Polju); *Pojōkȍvi* (obitelj Zorotović iz sela *Okjũcina* porijeklom iz Poljske); *Pujîźićovi* (podrijetlo iz talijanske pokrajine Puglia)
15. **Hrana**: *Cȕkarovi* (cukar – šećer)
16. **Narav, karakter:** *Dȅrotovi* (od *Dȅro – svićar* koji je svoju posadu iscrpljivao danononoćnim radom, koji ih je „derao" radom); *Bonãcini* (ljudi blage, tihe naravi); *Kokulîn* (koji se voli šaliti); *Pâcetovi* (oni koji su tihi, mirni, nisu skloni svađi, od talijanske riječi *pace* – mir, prema lat. *pax, pacis*); *Śûrdotovi* (*śûrdo* u komiškom govoru označava osobu koja je nerazumna, smušena, a dolazi iz venetskog jezika, u kojemu *sordo* znači gluh, prema latinskom *surdus,* ali ima i metaforično značenje: osoba koja slabo razumije, spora u shvaćanju, osoba tvrdoglava, na svoju ruku); *Vînjotovi* (možda prema riječi vino).
17. **Anegdotalni**: *Guślini* (prema metaforičnom glagolu za spolno općenje - *gȕślit*) *Kalagãćini* (prema događaju vezanom za skidanje hlača), *Leśtȉćovi* (*lȅšto* – brzo, prema događaju vezanom za okladu da će jedan iz obitelji Zanki stići iz Komiže u Vis i natrag trčeći za vrijeme trajanja mise u Crkvi sv. Nikole u Komiži); *Śmocîtotovi* (prema anegdoti da je jedan član obitelji Bogdanović

u uvali Porat na Biševu pokušao govoriti talijanski strancu (Talijanu) da mu objasni kako se je smočio u moru kad je pao kod kanala na kraju plaže: *smocito in kanalićo*); *Tùturini* (onomatopejskog podrijetla prema nekoj zgodi).

18. **Ribarstvo:** *Jẽškini* (*jẽška* – mamac za lov ribe); *Kvintōlovi* (obitelj koja je lovila puno kvintala ribe); *Maltêžovi* (ribarska obitelj iz Komiže koja je falkušom trgovala slanom ribom, prodajući je na Malti); *Mòkrini* (prema *svićoru* kojega su nazvali *Mòkri*, jer je često plovio po slabom vremenu te bio mokar od zapljuskivanja mora); *Pẽšotovi* (tal. *pesce* – riba); *Śpôdulini* (*śpôdula* – greda koja strši na boku na krmenom dijelu barke s klinom (*śkãram*) na kraju za koji se zapinje veslom pri veslanju); *Trêvini* (*trêva* – trapezoidno glavno jedro), *Vôgini* (*voga* – komanda za veslanje)
19. **Etnonimi:** *Źudîjini* (*Źudîj* – Židov).

3. Važnost nadimaka u organskoj društvenoj zajednici Komiže

Već je u kulturi antičkog Rima nadimak imao važnu ulogu u osobnoj identifikaciji pored *praenomen* (osobno ime), *nomen* (prezime) i *cognomen* (obiteljski nadimak.), a birao se na osnovu neke karakterne osobine ili fizičke vrline ili mana, a pojedinačne nadimke osoba često je preuzimala čitava obitelj. Takav običaj prisutan je i u današnjoj organskoj zajednici Komiže.

S obzirom na to da često više osoba nosi isto ime i prezime, nadimak je treći element imena osobe koji ga identificira, po kojemu ga društvena zajednica prepoznaje. I dok su ime i prezime službeni dijelovi imena, nadimak je neslužbeni, ali ima važnu identifikacijsku i ekspresivnu funkciju. Ekspresivna funkcija nadimka očituje se u kreativnom činu imenovanja koji često zahtijeva poetsku imaginaciju, i izraz je jezične slobode članova društvene zajednice koji pri kreaciji nadimka moraju brinuti da njihov izbor nadimka bude prihvaćen u društvenoj zajednici i da trajno ostane u njenoj memoriji, a to je moguće ako je nadimak „pogodio" neku bitnu osobinu, vrlinu ili manu imenovanog.

Antroponimijski sustav komiške društvene zajednice gotovo bez iznimke uključuje i treći element osobnog imena – *cognomen*, nadimak, koji se prenosi i na cijelu obitelj i sve njene članove. Nadimak nema samo funkciju identifikacije osobe u društvenoj zajednici kojoj pripada. Nadimci ukazuju i na društvene odnose, sustav vrijednosti, a često imaju i elemente humora i otkrivaju kreativni čin pojedinca u imenovanju, koji je motiviran potrebom da u činu recepcije nadimka bude utisnut u kolektivnu memoriju i da u njoj trajno ostane. Zato je važan kreativni jezični čin imenovatelja, prostor jezične slobode, sposobnost metaforičnog ili ironičnog odmaka od doslovnog imenovanja. Nadimak je rezultat načina na koji društvena zajednica doživljava pojedinca, a koja nadimak prihvaća kada odražava neku njegovu bitnu karakteristiku koju njegovo ime i prezime ne izražavaju. Nadimak je rezultat društvene percepcije pojedinca, svjedoči o njegovu statusu u društvenoj zajednici, a katkad evocira i davne događaje koji su potaknuli njegovo nadijevanje.

Popis Ivana Vitaljića Gusle od 226 imena komiških *svićora*, pripadnika jedne manje društvene zajednice unutar komiškoga društva, svjedoči o iznimnom bogatstvu imena i nadimaka unutar ukupne ribarske zajednice. U popisu su, naime, navedena samo imena *svićora*, odnosno zapovjednika ribarskih posada, dok posade obično broje još četvoricu članova, a družina *trata* i plivarica čak 22 člana.

Komiški nadimci nisu samo sredstvo identifikacije, nego i vrijedan jezični, kulturni i antropološki dokument, koji čuva kolektivno pamćenje zajednice te svjedoči o kontinuitetu njezina identiteta. Korpus imena i nadimaka svih komiških *svićara* koji su se tradicionalnim ribolovom bavili tijekom prošloga stoljeća ujedno predstavlja poticaj za daljnja istraživanja, ne samo s onomastičkog, nego i sa šireg kulturnoantropološkog aspekta, koji obuhvaća sve oblike nematerijalne kulturne baštine.

Slika 1. Svićar Ivan Vitaljić Gusla ispred posljednje komiške falkuše „Cicibele“ poslije njena spašavanja u brodolomu 1986. na otoku Biševu u Ribarskoj zbirci Komiže, unutar tvrđave „Komuna“ (autor fotografije: Andrija Zelmanović, 1987.)

4. Glosar

U glosaru u objašnjenjima upotrebljavamo komiški termin za lov mrežama vojgama – *špurtênjaca*. To su mreže stajaćice za lov plave ribe (najčešće sardela) bez svjetla. Riječ *špurtênjaca* obuhvaća i mreže i brod (najčešće *gajeta falkuša*) i posadu koja se obično sastoji od pet članova (*švićōrā* i četiri druga). Ljetna *trata* je mreža potegača za lov sitne plave ribe s obično 22 člana posade u četiri broda, a zimska *trata* može biti *girarica* (za lov gira), *jaglicora* (za lov iglica) ili *gavunora* (za lov gavuna). Ove mreže imale su manji broj članova posade (oko 12). Mreže plivarice zamijenile su *trate* poslije II. svjetskog rata. I na njima je bilo manje članova posade (12 – 14). Na svim nadimcima označeni su naglasci, na prezimenima nema naglasaka jer oni su službeni dio imena, a na osobnim imenima naglasci su samo na onima koja imaju lokalni, komiški naglasak. Riječ *bruśkȉt* (od ven. *brusca* – prutić) označava način ždrijebanja pri kojem su se nasumce izvlačili prutići različitih duljina, čime se određivala ribarska *pošta* (pozicija za sve posade koje su imale pravo sudjelovanja u ždrijebanju).

A

Albȍkotovi (Šime Jončić Albȍko), *spurtenjaca* na Biševu, ljetna *trata* na Biševu, *jaglicora* na Biševu

Albȍkotovi (Miho Jončić Albȍko), *spurtenjaca* za Palagružu, *spurtenjaca* na Biševu

Alȅšijotovi (Frane Torre Alȅšijo), dvije ljetne *trate* u Komiži

Antȕšini (Mikula Stanojević Antȕša), zimska *trata girarica*

Antȕšini (Nadalo Stanojević Antȕša), dvije ljetne *trate* u Komiži, zimska *trata girarica* i plivarica i poslije II. svjetskog rata

Ândricini (Miho Jončić Ândrica), *spurtenjaca* za Palagružu s Biševa

Ândricini (Šime Jončić Ândrica), *spurtenjace* na Biševu

Andrȉjicini (Andrija Mardešić Andrȉjica), *spurtenjaca* iz Komiže za Palagružu, *spurtenjaca* koja je bila u *bruskitu* (Vis, Biševo, Svetac, Brusnik)

B

Babâotovi (Ivan Demaria Babâo), *spurtenjaca* na otoku Biševu, Porat

Bãbicini (Jakov Marinković Bãbica), *spurtenjace* koje su imale *bruskit*, Komiža

Bãbini (Mike Marinković Bãba), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Vȅlō bônda)

Banȉcini (Ivôn Božanić Banȉca), *spurtenjaca* u Okjũcini

Bãtini (Vice Mardešić Bãta) tri ljetne *trate* u Komiži

Bãtini (Stanko Mardešić Bãta), plivarica za sardele poslije II. svjetskog rata iz Komiže

Bēgȍvi (Jakov Marinković Bēgȍv), *falkuša* iz Komiže za trgovinu s Puglijom

Bejôtini (Andrija Mihovilović Bejôta), *spurtenjaca* za Palagružu s Biševa (Potok), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac, Brusnik)

Bejôtini (Mike Mihovilović Bejôta), *spurtenjaca* za ribolov na otoka Biševa

Belôndrini (Andre Vidović Belôndre, Ôndre Belôndre), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Mõlō bõnda)

Beltônetovi (Mićēlâc Vidović Beltône)

Bepjêrotovi (Bepo Martinis Bepjêr), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac, Brusnik)

Bèrošovi, Lesťićovi (Pere Zanki Bèroš, Lesťić), *spurtenjaca* na otoku Svecu, zimski ribolov na jastoge

Bèrošovi, Lesťićovi (Zdenko Zanki Bèroš), zimski ribolov na jastoge

Bèrošovi, Lesťićovi (Tone Zanki Bèroš), *spurtenjaca* na otoku Svecu, zimski ribolov na jastoge

Bèrošovi, Lesťićovi (Mote Zanki Bèroš), *spurtenjaca* na otoku Svecu, zimski ribolov na jastoge

Bèrošovi, Lesťićovi (Pjerin Zanki Bèroš), *spurtenjaca* na otoku Svecu, zimski ribolov na jastoge

Bijôndini (Andrija Šimić Bijônda) *spurtenjace* iz Komiže koje su imale *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac, Brusnik)

Bijôžetovi (Ivŭša Vitaljić Bijôžetov), lov jastoga *kucinorama* (Komiža, Biševo, Svetac, Okjũcina)

Bijôžetovi (Bijôže Vitaljić Bijôžetov), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Mõlō bõnda)

Bijôžetovi (Bijôže Vitaljić Andrije Bijôžetov), zimski ribolov vršama na jastoge iz Komiže (Mõlō bõnda)

Bijôžetovi (Vìško Vitaljić Bijôžetov), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac, Brusnik)

Bîžotovi (Andrija Šimić Bîžo), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac, Brusnik)

Bjaźìćovi (Bjôže Vitaljić Bjaźìć), zimski ribolov jastoga vršama na području Komiža, Biševo, Svetac, Okjũcina

Bjaźìćovi (Bjôže Vitaljić Andrije Bijôžetov), zimski ribolov jastoga vršama na području Komiža, Biševo, Svetac, Okjũcina

Bjaźìćovi (Andrija Vitaljić Bjaźìć), plivarica poslije II. svjetskog rata

Bjaźìćovi (Andrija Vitaljić Bjaźìć), plivarica Ribarske zadruge u Komiži

Bonãcini (Ante Mardešić Bonãca), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Mõlō bõnda)

Brâtovićі (Andre Vitaljić Brâtović), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Mõlō bõnda)

Brâtovićі (Andrija Kuljiš Brâtović), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* iz Komiže (Mõlō bõnda)

Bûrtetovi (Mike Mardešić Bûrtetov), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Vèlō bônda)

Bûrtetovi (Zane Mardešić Bûrtetov), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac, Brusnik)

C

Cambarlînovi (Jere Zambarlin, Cambarlîn), *spurtenjaca* za Palagružu, Komiža (Vèlō bônda), *spurtenjaca* u *bruskitu* (Vis, Biševo, Svetac, Brusnik), *jaglicore* i lov jastoga vršama u zimskom ribolovu

Cambarlînovi (Tone Zambarlin Cambarlîn), *spurtenjaca* za Palagružu, Komiža (Vèlō bônda), *spurtenjaca* u *bruskitu* (Vis, Biševo, Svetac, Brusnik), *jaglicore* i lov jastoga vršama u zimskom ribolovu

Cambarlînovi (Mike Zambarlin, Cambarlîn), *spurtenjaca* za Palagružu, Komiža (Vèlō bônda), *spurtenjaca* u *bruskitu* (Vis, Biševo, Svetac, Brusnik), *jaglicore* i lov jastoga vršama u zimskom ribolovu

Cânkotovi (Jakov Martinis Cânko), u zimskom ribolovu vrše za kantere

Cânkotovi (Pavulin Martinis Cânko), u zimskom ribolovu vrše za kantere

Cânkotovi (Jakov Martinis Cânko), plivarica u Komiži poslije II. svjetskog rata

Centiñićovi (Juvanin Martinis Centiñić), *falkuša* koja je *targovola sa Spliton*

Centiñićovi (Lale Martinis Centiñić), ljetna *trata* za sardele iz Komiže

Centiñićovi (Juvanîn Martinis Centiñić), ljetna *trata* za sardele iz Komiže

Centînovi (Petar Mardešić Centîn), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Vèlō bônda)

Centînovi (Pavulo Mardešić Centînov), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac, Brusnik)

Cingrĩjini (Miho Vitaljić Cingrĩja), *spurtenjaca* za Palagružu, *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac, Brusnik), *falkuša* koja je trgovala s Puglijom i Splitom

Cingrĩjini (Ivan Vitaljić Cingrĩja), *spurtenjaca* za Palagružu, *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac, Brusnik)

Cingrȉjini (Keko Vitaljić Cingrȉja), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac, Brusnik), u zimskom ribolovu vrše za jastoge

Cîprotovi (Mote Gracin Cîpro), *spurtenjaca* za Palagružu iz sela Duboka (južna obala Visa)

Cùkarovi (Petar Martinis Cùkarov), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Vèlō bônda), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac, Brusnik)

Cùkarovi (Andrija Martinis Cùkarovi Karov), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Vèlō bônda), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac, Brusnik)

Cvõncikini (Bepo Martinis Cvõncika), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Vèlō bônda), plivarica za ljetni ribolov na sardele poslije II. svjetskog rata, lov plivaricom na lice

D

Dèrotovi (Juvanîn Marinković Dèro), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik), *jaglicora* i lov jastoga *kucinorama* u zimskom ribolovu

Domićêlovi (Tone Stanojević Sūhō Domićêl), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Vèlō bônda), ljetna *trata* za sardele, *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Domićêlovi (Zone Mladineo Domićêl), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Vèlō bônda)

Dôncetovi (Ive Vitaljić Dônce), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Mõlō bõnda), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Dònikini (Mîke Stanojević Dònika), *spurtenjaca* na otoku Biševu

Dropcȉćovi (Andrija Žuanić Dropcȉć), zimski ribolov vršama na jastoge, *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Dûbrini (Frane Marinković Dûbra), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Mõlō bõnda), *jaglicore* i lov jastoga vršama i *kucinorama* u zimskom ribolovu, *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Dûbrini (Ive Marinković Dûbra), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Mõlō bõnda), lov jastoga vršama i *kucinorama* u zimskom ribolovu, *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Dûbrini (Vinko Marinković Dûbra), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Mõlō bõnda), lov jastoga vršama i *kucinorama* u zimskom ribolovu

Dunôtovi (Pomo Marinković Dunôtov), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

F

Falkōròvi (Mićel Marinković Falkôr), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Mõlō bõnda)

Fjāśkini (Vinko Zamberlin Fjāśak), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Fòkini (Cento Mardešić Fòka), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Vèlō bônda), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Fòkini (Mike Mardešić Fòka), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Fòkini (Andre Mardešić Fòka), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Fòźinovi (Petar Stanojević Fòźin), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

G

Gargìćovi (Andrija Ivčević Gargìć), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Vèlō bônda)

Gośpodarìć (Mlâdo Mardešić Gośpodarìć), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Vèlō bônda)

Grubùšini (Jākov Borčić Grubùśa), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Vèlō bônda), trgovina *falkušom* (Puglia, Split)

Grujetòvi (Luka Božanić Grūjè), *spurtenjaca* u Okjũcini, *jaglicora* u Okjũcini, lov jastoga vršama

Grujetòvi (Tonko Božanić Grūjè), *spurtenjaca* u Okjũcini, a u Komiži plivarica za lov sardela, plivarica za lov gofa

Gujinȕ (Andrija Pećarić Gūjà), *spurtenjaca* na otoku Biševu, *jaglicora* i lov jastoga *kucinorama* u zimskom ribolovu

Gùślini (Ivan Vitaljić Gùśla), plivarica za ljetni ribolov sardela u Komiži, *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik), lov jastoga vršama i lov kantera vršama u zimskom ribolovu

Gùślini (Juvanîn Vitaljić Gùśla), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

H

Hmùtalotovi (Bijôźe Stanojević Hmùtalo), *spurtenjaca* na otoku Biševu (Porat)

Hmùtalotovi (Mote Stanojević Hmùtalo), *spurtenjaca* za Palagružu iz Biševa (Porat), *spurtenjaca* na Biševu

Hrèjini (Tõnci Tipić Hrèja), *spurtenjaca* u selu Okjũcina

J

Jenôrovi (Jenôr Vitaljić Jenôrov), lov jastoga *kucinorama* iz Komiže, *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Jȅškini (Mikùlica Zamberlin Ješka), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Jȅškini (Ivko Zamberlin Jȅška), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik), *jaglicore* u zimskom ribolovu

Jȅškini (Brâco Zamberlin Jȅška), plivarica za sardele poslije II. svjetskog rata u Komiži (poduzeće „Trija"), zimski ribolov jastoga *kucinorama*

Jôkotovi (Vinko Zanki Jôkotov), *spurtenjaca* na otoku Svecu, u zimskom ribolovu vršama lov na jastoge

Jôkotovi (Pôvle Zanki Jôkotov), u zimskom ribolovu vršama lov na jastoge

K

Kalagãćini (Jure Giaconi Kalagãće), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik), zimski ribolov na jastoge vršama

Kanèlini (Luka Bogdanović Kanèla), *spurtenjaca* na Palagruži iz Komiže (Mõlō bõnda)

Kaniźèla (Môte Bogdanović Kaniźèla), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Kãpicini (Miho Mihovilović Kãpica), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Vèlō bônda), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Kapùlicini (Frane Ivčević Kapùlica,), *spurtenjace* za Palagružu iz Komiže (Vèlō bônda), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Kapùlicini (Kȅko Ivčević Kapùlica), *spurtenjace* za Palagružu iz Komiže (Vèlō bônda), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Kapùlicini (Andrija Ivčević Kapùlica), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Kȅnjicini (Môte Žuanić Kȅnjica), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže, *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Kȅnjicini (Mike Žuanić Kȅnjica), *spurtenjaca* na otoku Biševu

Kîrnjini (File Mardešić Kîrnja), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Vèlō bônda), u zimskom ribolovu lov jastoga vršama i *kucinorama*

Kneźòvi (Môte Božanić Kneźêv), *spurtenjaca* za Palagružu iz Okjũcine, *spurtenjaca* u Okjũcini, *jaglicora* u Okjũcini

Knēźòvi (Ive Bozanić Kneźêv), *spurtenjaca* u Okjũcini

Kokulînovi (Mićêl Greget Kokulîn), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Vèlō bônda), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Konãtini (Tone Marinković Konãta), zimski ribolov vršama i *kucinorama* na jastoge

Kontomâtetovi (Môte Božanić Kontomâte), *spurtenjaca* za Palagružu iz Okjũcine

Kovacȉćovi (Ljubo Dežulović Kovacȉć), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Kùrini (Mòmulo Reskušić Kùra), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Vèlō bônda), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Kûźmini (Mićel Mardešić Kûźmin), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Mõlō bõnda), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik), u zimskom ribolovu *jaglicora* i lov jastoga vršama i *kucinorama* te ribolov kantera vršama

Kvintōlòvi (Tonči Mladineo Kvintôl), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik), u zimskom ribolovu vrše za jastoge

Kvintōlòvi (Źône Mladineo Kvintôl), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

L

Lemûźinovi (Bijôźe Stanojević Lemûźinov), *spurtenjaca* na otoku Biševu

Leśtȉćovi (vidi: Bĕrośovi, Môtetovi, Jôkotovi)

Lùlicini (Kûźma Mardešić Lùlica), *spurtenjaca* na otoku Biševu

M

Madònini (Pjero Greget Madòna), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Vèlō bônda), lov jastoga vršama zimi, *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Malandrînovi (Jure Fiamengo Malandrîn), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Śelò), zimski lov jastoga vršama

Maltêźovi (Slavo Stanojević Maltêź), *spurtenjaca* za Palagruzu iz Komiže (Vèlō bônda), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik), zimski lov na jastoge *kucinorama*

Maltêźovi (Andre Stanojević Maltêź), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Vèlō bônda), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Mèštrandrȉjini (Andrija Vidović Mèštrandrȉjin), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Mèštrapôvlovi (Andrija Marinković Mèštrapôvlov), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Mèštarźânetovi (Vȉško Marinković Mèštraźâne), *falkuša* koja je trgovala sa Splitom

Mèštramènigotovi (Mikùla Pećarić Mèštramènigo), *spurtenjaca* na otoku Biševu

Mićēlcovi (Jenarîn Demaria Mićēlcov), *spurtenjaca* na otoku Biševu, u zimskom ribolovu lov jastoga *kucinorama*

Mićēlcovi (Andrija Demaria Mićēlâc), u zimskom ribolovu lov jastoga *kucinorama*

Mihôljini (Šime Stanojević Mihôlja), *spurtenjaca* za Palagružu iz Biševa

Mikìćovi (Mîke Mardešić Mikìć), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Vèlō bônda), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Mikìćovi (Vîce Mardešić Bãta Mikìć), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik), *jaglicora* u zimskom ribolovu, zimska *trata girarica* u Komiži

Mikulînovi (Źône Mardešić Mikulîn), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Vèlō bônda), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Minćūnòvi (Mîke Bogdanović Minćûn), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Vèlō bônda), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Mòkrini (Petar Borčić Mòkra), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Mõlega (Mîke Jončić Mõli), *spurtenjace* na otoku Biševu

Môrotovi (Vìško Kuljiš Môro), *gajete falkuše* koje su trgovale sa Splitom

Môtetovi (Luka Zanki Môtetov Lestić), *spurtenjaca* na Svecu

Môtetovi (Kâjo Zanki Môtetov), zimski lov jastoga vršama na otoku Svecu

Môtetovi (Boris Zanki Môtetov), zimski lov jastoga vršama na otoku Svecu

Môtetovi (Veljko Zanki Môtetov), zimski lov jastoga vršama na otoku Svecu

Môtetovi (Pjerin Zanki Môtetov), zimski lov jastoga vršama na otoku Svecu

N

Nâdalotovi (Božo Stanojević Nâdalo), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Vèlō bônda), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Nj

Njãnjicini (Mîke Martinis Njãnjica), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Vèlō bônda), *falkuša* koja je *navigala* za Split radi trgovine

O

Ojìgini (Tone Marinković Ojìga), zimski ribolov na jastoge vršama, *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Ôrbotovi (Mate Mardešić Ôrbo), *gajeta falkuša* koja je *navigala* za Split i Pugliju radi trgovine

P

Pâcetovi (Andrija Kuljiš Pâce), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Mõlō bõnda), zimski lov na jastoge vršama

Pâcetovi (Andrija Kuljiš Ivana Pâce), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik), zimski ribolov na jastoge vršama

Pâcetovi (Ivan Kuljiš Pâce), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik), zimski ribolov na jastoge *kucinorama* i lov kantera vršama

Pâcetovi (Eugen Kuljiš Pâce), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Mõlō bõnda), zimski lov na jastoge vršama, *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik), zimski ribolov na jastoge vršama i *kucinorama* i lov kantera vršama

Paćûnovi (Miho Mardešić Paćûn), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Vèlō bônda), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Patatūnòvi (Mićel Marinković Patatûn), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Vèlō bônda), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Pâvotovi (Pôvle Bogdanović Pâvo), *spurtenjaca* za Palagružu i *spurtenjaca* na otoku Biševu

Pêpetovi (Dûnko Božanić Pêpe, Vèli Dûnko), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Mõlō bõnda), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Pẽrcovi (Ive Stanojević Cveka Pẽrcov), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Pẽrcovi (Petar Martinis Pẽrcov), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Pẽrcovi (Braco Martinis Pẽrcov), trgovina *falkušom* s Puglijom

Pèricini (Andrija Zanki Pèrica), *spurtenjaca* na Svecu, zimski lov jastoga vršama i *kucinorama*

Pèšotovi (Môte Jončić Pèšo), *spurtenjaca* na otoku Biševu

Petrãškini (Petar Bogdanović Petrãška), zimski lov jastoga vršama, *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Pićînovi (Petar Demaria Pićîn), *spurtenjaca* s Biševa koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Pìpini (Jere Bogdanović Pìpa), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Mõlō bõnda), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Pojōkòvi (Andrija Zorotović Pojôk), *spurtenjaca* u selu Okjũcina, lov jastoga zimi vršama

Pojōkòvi (Mike Zorotović Pojôk), *spurtenjaca* u selu Okjũcina, lov jastoga zimi *kucinorama*

Pojõkòvi (Mladîn Zorotović Pojôk), *spurtenjaca* u selu Okjũcina, lov jastoga zimi vršama i *kucinorama*

Pojõkòvi (Mlâdo Zorotović Pojôk), zimski ribolov *tratom jaglicorom*, lov jastoga zimi vršama, plivarica za sardele poslije II. svjetskog rata

Pômotovi (Pômo Martinis Pômotov), ljetna *trata* na sardele u Komiži

Pòpetovi (Miho Jončić Pòpe), *spurtenjaca* za Palagružu s Biševa, zimski lov jastoga vršama

Pòpetovi (Mićelîn Jončić Pòpe), *spurtenjaca* na otoku Biševu, zimski lov jastoga vršama

Pôrpini (Antûnij Marinković Carnjûl), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Mõlō bõnda), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Pôrpini (Andrija Marinković Porpa), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Pôśkotovi (Pavao Martinis Pôśko)

Pôśkotovi (Mote Martinis Pôśko – dvije *trate* za ljetni ribolov; prvi motor za ribarski brod donio u Komižu 1936.; emigrirao u Ameriku; djed nobelovca za fiziku Johna Martinisa s University of Santa Barbara u Kaliforniji)

Pujîźićovi (Tône Martinis Pujîźić), *spurtenjaca* na otoku Biševu, zimski lov jastoga vršama

R

Rũditovi (Šime Marinković Rũdi), zimski ribolov vršama na kantere

Rũditovi (Tone Marinković Rũdi), zimski ribolov vršama na kantere

Rũditovi (Viśko Marinković Rũdi), ljetna *trata* na sardele u Komiži

Ś

Śardõròvi (Andrija Mardešić Sardôr), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Śârgotovi (Jãkov Marinković Śârgo), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Mõlō bõnda), zimski lov jastoga vršama i mrežama *kucinorama*, *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Śćùlini (Braco Mardešić Śćùla), *gajeta falkuša* koja je plovila za Split i Pugliju radi trgovine

Śćùlini (Vìśko Mardešić Śćùla), plivarica za sardele poslije II. svjetskog rata u Komiži

Śćùlini (Jure Mardešić Śćùla), zimski ribolov kantera vršama

Śćùlini (Andrija Mardešić Śćùla), zimski ribolov kantera vršama

Škobōjòvi (Miho Jončić Škobôj), *spurtenjaca* za Palagružu s otoka Biševa

Škobōjòvi (Petar Jončić Škobôj), *spurtenjaca* na otoku Biševu

Škobōjòvi (Mikŭla Jončić Škobôj), *spurtenjaca* na otoku Biševu

Šmocîtotovi (Luka Bogdanović Šmocîto), *spurtenjaca* za Palagružu s otoka Biševa, *spurtenjaca* na otoku Biševu, *trata jaglicora* na otoku Biševu, lov jastoga *kucinorama*

Šmocîtotovi (Braco Bogdanović Šmocîto), zimski lov jastoga *kucinorama*

Šmocîtotovi (Mićêl Bogdanović Šmocîto), *spurtenjaca* na otoku Biševu

Šmocîtotovi (Mike Bogdanović Šmocîto), *spurtenjaca* na otoku Biševu, *jaglicora* u zimskom ribolovu

Šmocîtotovi (Tone Bogdanović Šmocîto), *spurtenjaca* na otoku Biševu

Šnōginȉ (Bijôźe Jončić Šnōgȁ), *spurtenjaca* na otoku Biševu

Šnjūròvi (Vinko Torre Šnjûr), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Šnjūròvi (Kuzma Torre Šnjûr), ljetna *trata* za lov sardela u Komiži

Šnjūròvi (Miho Torre Šnjûr), dvije ljetne *trate* za sardele

Špôdulini (Mike Mardešić Špôdula), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Vȅlō bônda)

Špôdulini (Mlãji Mardešić Špôdula), *trata girarica* u zimskom ribolovu

Šprōjkovi (Vinko Felanda Šprōjâk), *spurtenjaca* na otoku Biševu

Šprōjkovi (Frane Felanda Šprōjâk), *spurtenjaca* na otoku Biševu

Šprōjkovi (Môte Felanda Šprōjâk), *spurtenjaca* na otoku Biševu

Šprōjkovi (Augustîn Felanda Šprōjâk), ljetna *trata* na sardele u Komiži, ljetna *trata* na sardele na Biševu, plivarica za sardele poslije II. svjetskog rata u Komiži

Šprōjkovi (Sibe Felanda Šprōjâk), *spurtenjaca* na otoku Biševu, ljetna *trata* na sardele u Komiži i ljetna *trata* na sardele na Biševu

Šprōjkovi (Tone Felanda Šprōjâk), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Šûrdotovi (Ivôn Bogdanović Šûrdo), *spurtenjaca* na otoku Biševu

Šuźânini (Bepica Martinis Šuźâna), ljetna *trata* za sardele u Komiži poslije II. svjetskog rata

T

Tobakînovi (Môte Stanojević Tobakîn), ljetna *trata* za sardele u Komiži

Tonînovi (Ive Martinis Tonînov), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Mõlō bõnda)

Tônśulićovi (Tone Vidović Tônśulić), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Mõlō bõnda), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Trèćega (Andrija Vitaljić Trèći), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik), u zimskom ribolovu *trata jaglicora*

Trêvini (Andrija Vitaljić Trêva), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Vèlō bônda), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Mõlō bõnda), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Tûmetovi (Lâle Mardešić Tûmetov), *spurtenjaca* na otoku Biševu, lov jastoga zimi vršama

Tūnjcovi (Môte Stanojević Tūnjâc), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Vèlō bônda), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Mõlō bõnda), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Tùšicini (Stipe Vitaljić Tùšica), *trata jaglicora* u zimskom ribolovu, zimski lov jastoga vršama i *kucinorama*

Tùšicini (Pavao Vitaljić Tùšica), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Mõlō bõnda)

Tùturini (Mike Zorotović Tùtura), *spurtenjaca* u selu Okjũcina

Tvìcicini (Ivôn Felanda Tvìcica), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Vèlō bônda), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Mõlō bõnda), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

V

Vînjotovi (Vìško Mardešić Vînjo), zimski lov jastoga vršama i *kucinorama* (Komiža), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Vìškotovi (Vîce Jončić Vìškotov), *spurtenjaca* za Palagružu s otoka Biševa, *spurtenjaca* na otoku Biševu

Vôgini (Tone Vitaljić Vôga), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik), mreža *jaglicora* u zimskom ribolovu, lov jastoga vršama i *kucinorama*

Vôgini (Bepo Vitaljić Vôga), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik), mreža *jaglicora* u zimskom ribolovu

Ź

Źônetovi (Stipan Marinković Źônetov), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Mõlō bõnda), lov jastoga zimi mrežama *kucinorama* i vršama, zimski ribolov mrežom *jaglicora*

Źônetovi (Ante Marinković Źônetov), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Mõlō bõnda)

Źônetovi (Ivan Marinković Źônetov), *spurtenjaca* za Palagružu iz Komiže (Mõlō bõnda), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Źônetovi (Antûnij Marinković Źônetov), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik), zimski lov jastoga vršama

Źônetovi (Andrijica Marinković Źônetov), lov jastoga zimi mrežama *kucinorama*

Źônetovi (Andrija Marinković Gušînica Źonetov), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Źônetovi (Juvanîn Marinković Źônetov), zimski lov jastoga vršama, *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Źônetovi (Štîpan Marinković Źônetov), *spurtenjaca* koja je imala *bruskit* (Vis, Biševo, Svetac i Brusnik)

Źudîjini (Môte Pećarić Źudîj), *spurtenjaca* na otoku Biševu

Źvêrcetovi (Môte Božanić Źvêrce), *spurtenjaca* u selu Okjũcina

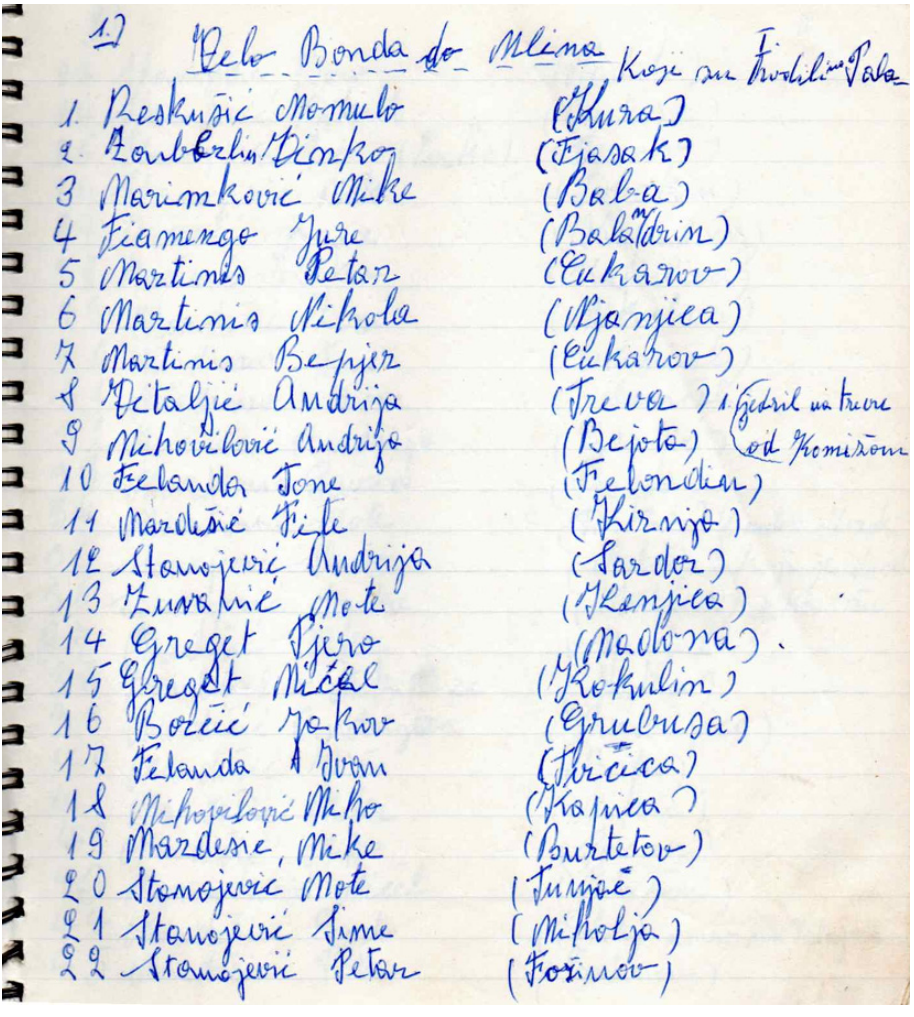
5. Zaključak

S komiškim ribarom Ivanom Vitaljićem Guslom započeo sam razgovore o komiškom ribarstvu 1975. godine. Te sam razgovore redovito snimao magnetofonom, a osim priča posebno me zanimao i jezik pripovjedačev s nevjerojatno bogatim leksikom, ribarskom terminologijom koja je u ribarskom svijetu Komiže akumulirana stoljećima. Nastala je tako moja prva studija o ovoj temi, koju sam nazvao „Komiška ribarska epopeja" („Čakavska rič", br. 1-2, str. 83. – 180., Književni krug Split, 1983.), a drugi dio pod istim naslovom objavio sam petnaest godina kasnije „Komiška ribarska epopeja II" („Čakavska rič", br. 1-2, str. 69. – 172., Književni krug Split, 1998.). Godine 2011. posvetio sam svoju knjigu „Jadranski halieutikon – Ribarski jezik Komiže" (J. Božanić, Književni krug Split 1911.) barba Ivanu, čije su mnoge priče ušle u tu moju knjigu, a posebno dragocjeno poglavlje o vremenskoj prognozi koju sam od njega bilježio kroz cijelu 1989. godinu. U tim mojim radovima spomenuta su i mnoga imena komiških *svićara* i smatrao sam da bi bilo vrijedno okupiti ih na jednom mjestu. Bio je to povod barba Ivanu da u bilježnicu počne bilježiti imena komiških *svićara* kojih se sjećao. A barba Ivan je obilazio ribarske kuće Komiže, raspitivao se za imena *svićara,* provjeravao obiteljske nadimke ribarskih obitelji od kuće do kuće da ne bi koga izostavio.

Ovaj dokument s popisom 226 *svićara* na području Komiže nudi uvid u arsenal brodova i ribarskog alata, u jedinstveni ribarski pogon na Jadranu koji se održao sve do sredine dvadesetog stoljeća. Iza svakog imena *svićara* stoji njegova posada, iza imena *svićara trata* stoje četiri broda i preko dvadeset članova posade, a iza imena *svićara* najbrojnijih posada, onih koji *gajetama falkušama* love plavu ribu mrežama stajaćicama za soljenje u *barilima*, stoji najčešće peteročlana posada.

Kada je barba Ivan 1992. umro, njegov sin Joško poklonio mi je bilježnicu svoga oca Ivana s popisom svih komiških *svićara*. Ta je barba Ivanova bilježnica važan

dokument ne samo za proučavanje halijeutičke antroponimije Komiže, nego i vrijedan kulturnoantropološki dokument koji je izazov za daljnja istraživanja ovoga pučinskoga ribarskog svijeta s milenijskom kolektivnom memorijom.

Slika 2. Prva stranica popisa imena svićara na području Komiže iz Bilježnice komiškog svićara barba Ivana Vitaljića Gusle, koji je do trećeg razreda osnovne škole naučio čitati i pisati, a u devetoj godini napustio školu da bi postao profesionalni ribar. Izvor: arhiv Ars Halieutica, Komiža

Na kakvu se ribarsku tradiciju naslanja ovaj jedinstveni dokument s popisom svih komiških *svićara* tradicionalnoga ribolova u 20. stoljeću, sačuvan u memoriji Ivana Vitaljića Gusle, jasno svjedoči ribarska statistika istočne obale Jadrana.

Prema statističkim podacima o ribarstvu na istočnoj obali Jadrana, Josip Basioli navodi podatak da je otok Vis godišnje trošio tri stotine četrdeset tona soli da bi njegovi ribari proizveli dvadeset tisuća *barila* (oko 55 kg slane ribe po *barilu*) za izvoz u Grčku i Italiju (tisuću i sto tona slane ribe), a prema istom autoru Dalmacija je imala petnaest tvornica sardina, od kojih je šest bilo u vlasništvu stranaca iz Trsta i Beča, a devet u vlasništvu Komižana (J. Basioli 1985, str. 179). Prema istom izvoru, godine 1898. komiške tvornice proizvode više od polovine (55 %) slane ribe u Dalmaciji. Bila je to jedinstvena ribarska armada na Jadranu, u koju je samo na području Komiže bilo uključeno 1540 ribara (dvostruko više nego što današnja Komiža ima stalnih stanovnika) i 264 ribarska broda (Pastrović, I. 1912). Ovom impresivnom broju komiških ribara treba dodati još najmanje tri stotine ribara koji su početkom svakog ribolovnog mraka dolazili s drugih otoka, a najviše s otoka Drvenika (*Darvencãni*, kako su ih nazivali Komižani), kako bi popunili posade komiških *trata* i *spurtenjaca*. Prema Pastrovićevoj statistici za ribarstvo, radi usporedbe navest ćemo i podatak da je u isto vrijeme najveći grad Dalmacije, Split, imao samo 45 ribarskih brodova i 300 ribara, a ostali veći gradovi u Dalmaciji – Zadar, Šibenik, Trogir, Makarska i Dubrovnik ukupno 47 brodova i 209 ribara. Pastrović navodi i podatak za 1911. godinu da je četvrtina od ukupnog broja *barila* slane ribe proizvedene od Trsta do Boke kotorske bila iz Komiže, a s proizvodom komiških tvornica izvan Komiže bilo je to 37 % ukupnog proizvoda na obalama Austro-Ugarske Carevine.

Literatura

1. Basioli, J. (1985). Stoljeće industrije za preradu ribe u Dalmaciji. „Adriatica maritime", vol. IV, Zadar
2. d'Erco, R. (1973). O ribolovu na istočnom Jadranu : Historijsko-pravna, ribarstveno-politička i ekonomska građa / Ricardo d'Erco. - Zagreb : Jadranski institut JAZU
3. Božanić, J. (1983). Komiška ribarska epopeja. „Čakavska rič" br.1-2, str. 83. – 180.
4. Božanić, J. (1998). Komiška ribarska epopeja 2. „Čakavska rič" br. 1-2, str. 69. – 172.
5. Božanić, J. (1996). Onimikon Palagruže. Zbornik Palagruža – jadranski dragulj sa Stručno-znanstvenog skupa Palagruža povodom 100 godina meteoroloških mjerenja i motrenja na otoku Palagruži, u Splitu 28.-30 lipnja 1995. godine; Split
6. Božanić, J. (2011). Lingua halieutica. Ribarski jezik Komiže. Monografija, Književni krug, Split
7. Jerolimov, N.B. (1784). Liber Comisae. Manuskript, Župni ured Vis
8. Novak, G. (1952) Dokumenti za povijest ribarstva na istočnoj obali Jadranskoga mora, otoci Vis i Hvar. JAZU, Građa za gospodarsku povijest Hrvatske, knjiga 4., Zagreb
9. Pastrović, I. (1912). *Ribarski priručnik za godinu 1913. (Manuale del pescatore per l'anno 1913).* Trst (Trieste): Tipografia G. Caprin, 1912. (za godinu 1913.)

ISSN 0554-6397
UDK: 004.032.26

Joško Božanić
E-mail: josko.bozanic@gmail.com
University of Split - Faculty of Humanities and Social Sciences

Fishing Masters: A Halieutic Anthroponymicon of Komiža in the 20th Century

Abstract

The author's research encompasses the names, surnames, and family nicknames of the fishing masters (*svićori*), who led fishing crews in the Municipality of Komiža during the 20th century, from the beginning of the century to the late 1970s. The study is based on a recorded register of fishing masters' names compiled from the recollections of Ivan Vitaljić Gusla, one of the last informants with first-hand knowledge of Komiža's traditional fishing practices. Vitaljić himself served as a fishing master during the period of traditional pelagic fishing, when blue fish were caught in summer using gillnets (*vojga*) and beach seines (*trata*), while winter fishing relied on nets, fish traps, and longlines.
This onomastic record includes the names of fishing masters from the Municipality of Komiža who belonged to the last generation of fishermen with direct experience of the period preceding the motorization of Komiža's fishing fleet in 1935, when sailing and rowing were still the only means of propulsion used for fishing in the open waters of the Vis Archipelago. Unlike the list of Komiža *falkuša* masters compiled by the administration of the Hvar Commune in 1593 – which recorded the names and surnames of 74 *falkuša* masters registered for the regatta to Palagruža – the present record includes not only personal names and surnames but also family nicknames. It documents a considerably larger corpus of 226 fishing masters from the Municipality of Komiža in the 20th century, reflecting an island community in which individual identity was defined not only by surname, but also by family nickname.

Keywords: Komiža, traditional fishing, onomastics, family nickname, Vis Archipelago anthroponymy

Autor: Igor Turčinov – Stijić
Izvor: fototeka Muzeja betinske drvene brodogradnje